

Origo Stockholm synpunkter på utredningen SOU 2024:21: Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld.

Origo är ett myndighetsgemensamt resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld som har verkat i Stockholms län sedan 2013. Origo är ett samarbete mellan kommunerna i Stockholms län, Region Stockholm och Polisregion Stockholm. Vi erbjuder stöd och vägledning till ungdomar i åldrarna 13-26 år samt konsultativt stöd, vägledning och utbildning till yrkesverksamma.

Origos synpunkter i korthet

Origos remissvar grundar sig i över 9000 stödsamtal med unga som lever i en hederskontext samt över 11 års erfarenhet av att konsultera och utbilda yrkesverksamma som möter målgruppen. Origo stödjer införandet av ett bredare, inkluderande delmål utan att förminska betydelsen av det könsbaserade våldet.

Origos huvudsakliga synpunkter på utredningen kan sammanfattas enligt följande:

- Hedersrelaterat förtryck och våld berör alla de sex jämställdhetspolitiska delmålen och bör därför inkluderas i målformuleringarna kring samtliga delmål för att få ett holistiskt perspektiv i jämställdhetsarbetet. Origo delar utredningens förslag om att **inte** inrätta ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål för hedersrelaterat våld och förtryck eftersom det riskerar att särskilja olika typer av våld i nära relationer på ett sätt som därmed går miste om kommuners och regioners redan fungerande våldsförebyggande organisation och insatser. Insatserna för att bekämpa våld måste samordnas och anpassas efter varje persons unika situation, snarare än att strikt skilja på olika typer av våld.
- Mäns våld mot kvinnor är centralt i förståelsen och förebyggandet av hedersrelaterat förtryck och våld. En av de grundläggande funktionerna för våldet är att vidmakthålla patriarkala strukturer och könsmaktsordningen.
- Origo ser att det finns betydande diskrepans mellan de omfattande stödbehoven våldsutsatta har och de resurser yrkesverksamma tilldelas att möta dessa behov med. Yrkesverksamma som möter personer som drabbas av hedersvåld behöver evidensbaserade arbetsmetoder, t.ex. i arbetet med skyddsplaceringar, våldsutövare och tidiga insatser för att motverka hedersnormer.

1. Inledning

Origo ser positivt på utredningens beslut att **inte** inrätta ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål för hedersrelaterat våld och förtryck och stödjer istället införandet av ett bredare och inkluderande delmål. Origo framhåller vikten av ett holistiskt och utvecklat arbete kring hedersrelaterat förtryck och våld i alla delar av jämställdhetsarbetet.

2. Origo delar utredningens syn på att hedersrelaterat förtryck och våld ska inkluderas under delmålet ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra”

Det krävs ett strukturellt perspektiv på våld utifrån förståelser av patriarkala strukturer och rådande könsmaktsordning i arbetet för att motverka hedersrelaterat förtryck och våld.

Mäns våld mot kvinnor är centralt för att förstå och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck eftersom våldet är ett medel för att upprätthålla patriarkala strukturer och den ojämlika maktfördelningen mellan könen. I dessa strukturer anses män ha rätten att kontrollera kvinnors liv, särskilt deras beteende och val, vilket bidrar till att upprätthålla familjens heder. Genom våld och hot om våld ser våldsutövarna till att kvinnor, flickor och barn följer de patriarkala regler som skyddar familjens rykte och ställning, vilket befäster en maktordning där kvinnor underordnas män. De patriarkala strukturerna vidmakthålls även genom mäns våld mot andra män.

3. Forskningsbaserade arbetsmetoder och utvecklade samhällsinsatser

Det finns en tydlig brist på forsknings- och evidensbaserade metoder inom arbetet mot hedersrelaterat förtryck och våld. Särskilt saknas det effektiva arbetsmetoder för att arbeta med föräldrar som utövar våld samt för tidiga insatser som kan motverka hedersnormer inom familjer. Denna metodologiska brist skapar betydande utmaningar för yrkesverksamma när det gäller att erbjuda adekvat stöd och skydd till de individer som är utsatta för hedersvåld och förtryck.

Det råder också en betydande diskrepans mellan de behov som individer i en hederskontext har och de resurser yrkesverksamma har till förfogande för att kunna erbjuda adekvata insatser. Personer som lever under hedersrelaterat förtryck är ofta i behov av specifika och individanpassade åtgärder, exempelvis skyddade boenden, egna bostäder, ekonomiskt stöd, långsiktigt psykosocialt stöd samt praktisk hjälp för att kunna bryta sig loss från förtryckande strukturer, emotionella band och starka beroendeställningar. I allt arbete för att stötta personer som blivit utsatta våld behövs ett intersektionellt perspektiv som tar hänsyn till hur olika

maktstrukturer bidrar till utsattheten hos individen. De generella samhällsinsatserna brister i att hantera de komplexa och mångfacetterade behov som finns hos målgruppen. Därmed riskerar många att inte få adekvat stöd för att frigöra sig från våldet.

4. Ökad social och ekonomisk ojämlikhet

För att motverka hedersvåld behöver vi adressera de strukturella faktorer som bidrar till maktobalanser och förtryck i samhället, inklusive strukturell rasism. Genom att syna och motverka förtryckande strukturer kan vi främja ett samhälle där alla individer har möjlighet att delta fullt ut, oavsett religion, etnicitet eller socioekonomisk bakgrund. Därmed kan vi skapa förutsättningar för både grupper och individer att både verka inom och förlita sig på samhället och minska behovet av att upprätthålla alternativa strukturer som förstärker hedersrelaterade normer och våld. I samhällen där resurser och möjligheter är ojämnt fördelade, blir kontrollen över familjens heder och anseende en central aspekt för att bibehålla känsla av kontroll och makt, särskilt i marginaliserade grupper. Denna ojämlikhet skapar ett klimat där patriarkala normer och traditionella värderingar blir viktigare för att säkra kollektivets ställning. I sådana miljöer ökar risken för att hedersnormer befasts och förs vidare mellan generationer, vilket ökar risken för våld och förtryck mot individer, särskilt kvinnor och unga, som bryter mot dessa normer. För att effektivt motverka hedersrelaterat våld och förtryck krävs en integrerad ansats inom flera samhällsområden, såsom jämställd hälsa, ekonomi och utbildning. Forskning visar att ökad social och ekonomisk mobilitet, samt minskad inneslutenhet i segregerade miljöer, är avgörande för att långsiktigt bryta hedersrelaterade normer.

Slutord

Sammanfattningsvis välkomnar Origo utredningen och ställer sig bakom dess slutsatser.

Origo – Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld i Stockholms län.